

Подршка малим и средњим
предузећима
у области дигитализације

ПРЕДУЗЕТНИК 82

Подршка малим и средњим предузећима у области дигитализације

Развојна агенција Републике Српске била је партнер у пројекту „EU4DIGITALSME“ у оквиру којег је успостављен дигитални иновациони хаб „ИДЕМО“ чији је циљ подршка малим и средњим предузећима у области дигитализације али и развој и јачање властитих капацитета.

С тим у вези, представници Агенције учествовали су током фебруара на обуци која је била фокусирана на припрему и реализацију пројеката финансираних из ЕУ фондова. Представници ДИХ-а упознали су се са доступним линијама за финансирање, свим фазама пројектног циклуса, мапирањем потенцијалних пројектних приједлога и анализом пројектних апликација.

У сарадњи са члановима конзорцијума у фебруару је организована и радионица под називом „Трендови у индустрији са фокусом на аутоматизацију и примјену информационих технологија и вјештачке интелигенције у данашњој индустрији“. Радионица је била намијењена предузећима заинтересованим за дигитализацију процеса у производњи и институцијама и организацијама које пружају подршку МСП. Радионица је била јединствена прилика да се учесници упознају са најновијим достигнућима у индустрији, размијене искуства и успоставе контакте са релевантним учесницима из области дигитализације процеса у производњи.

Велики број активности организован је и током марта мјесеца. За студенте Електротехничког факултета организован је Хакатон. Ментори су били стручњаци са искуством у ИКТ сектору, дигиталној трансформацији и развоју пословања. У оквиру овог догађаја презентована је и апликација која има за циљ олакшавање праћења и евиденције рада у малим и средњим предузећима из дрвопрерађивачког и металопрерађивачког сектора.

У периоду од 1. до 16. марта за партнере у пројекту је организована обука из области агилног управљања пројектима, као и обука из области дигиталног маркетинга гдје су се учесници могли више упознати са терминима дигиталног маркетинга, СЕО и СЕМ, контент маркетинг, имејл маркетинг, маркетинг друштвених мрежа, као и са разним алатима који се користе у циљу бољег позиционирања предузећа на тржишту.

Такође, у марту је потписан и споразум о сарадњи са Развојном агенцијом Сисачко-мословачке жупаније СИМОРА. Потписивање споразума о сарадњи има за циљ подстицање иновативности, развој предузетништва и унапређење привредног окружења. Предмет сарадње укључује реализацију заједничких пројеката, активности, успостављање, развој и одржавање заједничких истраживачких програма, конференција и радионица те стварање и подржавање нових пословних прилика.

Састанак свих партнерских институција ДИХ-а „ИДЕМО“ и *FundingBox-a* одржан је Бањој Луци 15. маја 2024. године гдје је презентовано тренутно стање пројекта разговарано о мисији и визији ДИХ-а „ИДЕМО“.

Завршни догађај пројекта организован је 16. маја у оквиру којег су одржани и панели о темама „Дигитализација пословних процеса: Кључ конкурентности и профитабилности малих и средњих предузећа“ и „Будућност дигиталних екосистема“. У оквиру догађаја презентовано је рјешење „*Business administration digital dock*“ и „One-on-one – подстицање промјена: Водич кроз могућности ЕУ финансирања за иновације“. Догађају су присуствовали представници МСП, међународних организација и институција.

Као дио редовних активности, Агенција је са осталим члановима конзорцијума ДИХ „ИДЕМО“ 30. маја 2024. године одржала вебинар о теми „Дигитална трансформација малих и средњих предузећа“ са нагласком на практични водич за припрему трансформације. Учесницима вебинара су пружене свеобухватне информације и практични савјети за успјешан прелазак у дигитално доба.

У оквиру пројекта организована је и студијска посјета представника ДИХ-а „ИДЕМО“ еДИХ-у БИБА - Бременском институту за производњу и логистику у њемачком граду Бремену. Кроз примјере добре праксе размијењена су искуства која ће бити значајна за самостално функционисање дигиталног иновационог хаба у Републици Српској.

Подстицај за директна улагања

Министарство привреде и предузетништва Републике Српске објавило је Јавни позив за додјелу подстицаја за директна улагања у 2024. години. Укупан износ средстава по јавном позиву износи 14.400.000 КМ.

Право на подстицај остварује се на основу пројекта привредног субјекта, који за предмет може имати набавку савремених технологија и опреме која се односи на увођење нове или значајно побољшање постојеће технологије или набавку нове или коришћене опреме која није старија од осам година или за развој и иновацију која подразумева развој нових или значајно побољшање постојећих производа, материјала и производних процеса.

Јавни позив отворен је до **07. септембра 2024. године.**

Текст јавног позива и образци могу се преузети на [интернет страници Министарства привреде и предузетништва Републике Српске.](#)

Додатне информације могу се добити на телефон 051/338-376 или на имејл: javni.poziv@mpp.vladars.rs.

Грани за унапређење енергетске ефикасности

Десет предузећа из Републике Српске добило је финансијску подршку за унапређење енергетске ефикасности кроз EENergy програм. Ове компаније сада имају прилику да реализују своје активности уштеде енергије кроз улагање у опрему, консултантске услуге или обуке запослених – и на тај начин доприносе одрживом развоју и енергетској ефикасности.

Једна од њих је и компанија "Љбиље" из Љубиња која се бави производњом и прерадом љековитог, ароматичног и зачинског биља.

„Имамо комплетно заокружен процес од сјеменке-саднице до готовог производа. Посједујемо сопствене плантаже гдје плантажирамо петнестак биљних врста (лаванда, смиље, рузмарин, вријесак, тимијан, слатки пелин, жалфија, вранилова трава) и велики број коопераната који прикупљају самоникле биљке“, каже представница компаније Слободанка Поповић.

Компанија производи око 250 производа (козметика, чајеви, етарска уља, тинктуре, мирисне кесице и јастуци) чији састав је искључиво заснован на природним производима.

Средства која су добили кроз EENergy програм ће усмјерити у повећање енергетске ефикасности на управно-производном објекту у Љубињу.

„Пројектом је предвиђена замјена прозора, односно уградња елоксираних браварије чиме ћемо знатно побољшати топлотну изолацију самог објекта, а тиме и смањити утрошак електричне енергије за загријавање и хлађење. Такође, желимо нагласити да смо врло задовољни сарадњом са ЕЕН савјетником за одрживост који је био у сваком моменту на располагању за све недоумице које смо имали приликом припреме овога пројекта, а надамо се да ће тако бити и у наставку“, истиче Слободанка.

EENergy је пројекат који финансира ЕУ, а укупно 9 милиона евра биће распоређено кроз 900+ грантова за мала и средња предузећа широм Европе. Пројекат се спроводи у сарадњи са Европском мрежом предузетништва, у оквиру програма Јединственог тржишта ЕУ. Предузетници који се пријаве могу остварити до 10.000 евра бесповратних средстава.

Нови јавни позив за додјелу средстава

Повратак производње у Европу:

Прилике и изазови за Републику Српску

Након година пресељења производње у земље с нижим трошковима рада, посебно на Далеки исток, Европа сада настоји да врати производњу кроз процесе познате као *reshoring* (враћање производње у матичну земљу) и *nearshoring* (премјештање производње у ближе земље). Ови трендови постају кључни због глобалних поремећаја у ланцима снабдијевања и растуће геополитичке неизвјесности. Република Српска може одиграти важну улогу у овом процесу ако искористи своје могућности и ресурсе.

Европске земље улажу огромне ресурсе у враћање производње, посебно у секторима као што су полупроводници и батерије за електрична возила (EV). Напримјер, *Intel* планира изградњу фабрике за производњу чипова у Њемачкој вриједну 30 милијарди евра, док *STMicroelectronics* и *GlobalFoundries* развијају погоне у Француској, све у циљу смањења зависности од азијских добављача. Овај тренд није заобишао ни регион Балкана. У Републици Српској, компаније као што су *Mahle*, *Kolektor*, *Pass*, те најновија инвестиција *Mubea*, успостављају погоне који служе аутоиндустрији, чинећи регион важним центром за производњу. Слично томе, у Србији, компаније као што су *Brose* и *Continental* такође су премјестиле производњу ради смањења трошкова и смањења ризика у ланцу снабдијевања.

Један од изазова *Reshoring* и *Nearshoring* процеса су високи трошкови операција. У поређењу са азијским земљама, европске државе имају више трошкове рада и строжију регулативу, што чини производњу скупљом. Изазов је и недостатак квалификоване радне снаге, нарочито у секторима са високим технолошким захтјевима као и ограничени ланци снабдијевања јер иако *reshoring* доноси производњу ближе тржиштима, Европа и даље зависи од глобалних ланаца снабдијевања за кључне компоненте.

Могућности за Републику Српску

И Република Српска може искористити овај тренд. Развој стратешких индустријских зона и побољшање логистичких капацитета може учинити Републику Српску атрактивнијом за стране инвеститоре. Бржа и ефикаснија дистрибуција робе ка европским тржиштима биће кључни фактор успјеха.

Такође, Република Српска има значајан потенцијал за развој обновљивих извора енергије, као што су хидроенергија и биомаса. Овај сектор може привући стране компаније које траже одрживе и еколошки прихватљиве изворе енергије, али и произвођаче опреме за овај сектор што је у складу са енергетским циљевима Европске уније.

Подстицање сарадње између локалних предузећа, универзитета и истраживачких центара може помоћи у стварању индустријских кластера који ће подржати високо-технолошку производњу и повећати конкурентност региона.

Улагање у образовање и обуку радне снаге за технологије попут ИТ-а и аутоматизације може помоћи у рјешавању проблема недостатка квалификоване радне снаге. Ово ће такође учинити Републику Српску привлачнијом за индустрије које захтијевају технолошку напредност.

Reshoring и *nearshoring* представљају огромне прилике за Републику Српску, али њихов успјех зависиће од стратешког планирања и сарадње између владе, јавних организација, индустрије и образовних институција. Развој инфраструктуре, улагање у зелене технологије и образовање радне снаге су кључни кораци који ће помоћи Републици Српској да постане значајан центар за индустријску производњу у регији Балкана.

Развојна агенција Републике Српске (РАРС) може имати такође значајну улогу у подршци овим процесима, помажући Влади Републике Српске у планирању развоја стратешких пословних зона за наведене индустрије, као и у имплементацији таквих пројеката. РАРС такође може пружити подршку градовима и општинама Републике Српске који ће бити директни носиоци ових пројеката.

Конкретни примјери инвестиција у чланку потврђују како Република Српска може постати значајан партнер у индустријској производњи и технолошким иновацијама у региону Балкана, привлачећи стране инвестиције и подржавајући одрживи развој. Бенефити за Републику Српску обухватају отварање нових радних мјеста, повећање извоза, јачање локалне економије и изградњу савремене инфраструктуре. Осим економских користи, ови процеси могу унаприједити имиџ Републике Српске и подићи њен рејтинг као поузданог и иновативног партнера на регионалној и европској сцени, али и шире.

Challenge fond подржао бесповратним средствима и пројекат приједорске компаније „Бг Енерго-тим“

Грант подржао развој новог производа

Уз подршку С2С фонда приједорска компанија „Бг Енерго-тим“ успјешно је развила нови производ – носиву стезаљку за нисконапонске водиче. Укупна вриједност пројекта износила је 244.478,75 КМ, од чега је С2С фонд суфинансирао 24%.

„Праћењем Портала јавних набавки и анализом расписаних тендера установили смо потребу за увођењем новог производа – носиве стезаљке за нисконапонске водиче. Најприје смо анализирали које карактеристике и стандарде нови производ треба да задовољи, а затим смо набавили одговарајуће алате и почели са производњом. Захваљујући новом производу употпунили смо наш асортиман и повећали приходе што је побољшало и наш рејтинг на тржишту на којем смо тренутно присутни, али и створило могућност за освајање нових тржишта“, кажу у „Бг Енерго-тим“.

Током имплементације пројекта предузеће је запослило 7 особа, а дошло је и до индиректног повећања броја запослених код добављача репроматеријала. Такође, очекује се и повећање броја запослених код њихових купаца на пословима монтаже и одржавања производа.

Пројектом се настоји и позитивно утицати на очување животне средине, кроз смањење шкарта у производном процесу.

У компанији су веома захвални на финансијској подршци коју су добили из С2С фонда, али и подршци цијелог пројектног тима током имплементације пројекта.

„Грант подршка је веома важна за привреднике. Да би успјешно и благовремено одговорили на строге захтјеве тржишта које очекује квалитет у складу са међународним стандардима, конкурентне цијене и слично, предузеће мора константно улагати у обуку запослених и у производни процес. Такве инвестиције су високе и подршка фонда какав је Challenge значајно растеређује властите финансије и омогућава уштеду за будућа улагања“, истичу у овој компанији.

Иначе, „Бг Енерго-тим“ бави се производњом ливених производа које пласирају електроиндустрији, рудницима, жељезници и нафтној индустрији. Предузеће тренутно има седамнаест запослених радника.

Challenge to Change 2.0 програм успостављен је захваљујући средствима Шведске агенције за међународни развој и сарадњу – Sida/Амбасаде Шведске у Босни и Херцеговини. Пројекат су реализовале Сарајевска регионална развојна агенција СЕРДА и Развојна агенција Републике Српске – РАРС. Партнер у пројекту био је и регион Остерготланд – Источна Шведска.